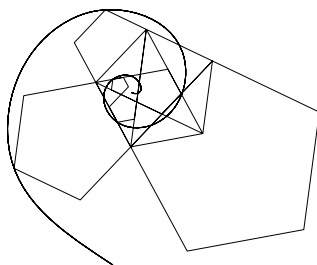

L 2.03.2024 kell 17
Arvo Pärdi Keskus

HOOVUSED

Monika Mattiesen
(flöödid, klaveriliud)

Michael Wendeberg
(klaver, *live*-elektroonika,
Saksamaa)

Monika Mattieseni ja Michael Wendebergi kava „**Hoovused**“ raamivad nüüdismuusika klassiku Pierre Boulezi teosed, kelle looming on kantud modernse muusika sügavatest hoovustest. Maailma ja Eesti esiettekandele tulevad ka spetsiaalselt sellele duole komponeeritud teosed rahvusvaheliselt tuntud Eesti, Läti ja Soome heliloojatelt Helena Tulvelt, Ülo Krigulilt, Ville Raasakkalt ja Jānis Petraškevičsilt.

Pierre Boulez (1925–2016)
„Notations“ klaverile (1945)

1. *Fantastique, Modere*
2. *Très vif*
3. *Assez lent*
4. *Rhythmique*
5. *Doux et improvisé*
6. *Rapide*
7. *Hieratique*
8. *Modéré jusqu'à très vif*
9. *Lointain – Calme*
10. *Mécanique et très sec*
11. *Scintillant*
12. *Lent – Puissant et âpre*

Helena Tulve (1972)
„Feathers Falling“ / „Langevad suled“ sooloflöödile
(2024, esiettekanne)

Liisa Hirsch (1984)
„Cloud Tones“ / „Pilvetoonid“ (2015) violale ja klaveriliugudele,
adaptsioon *live*-elektroonikale ja klaveriliugudele
Sander Saarmets – helidisain, MaxMSP patch

Ville Raasakka (1977)
„A Hand as Light as if Holding a Leaf“ / „Nii kerge käsi, nagu
hoiaks puulehte“ flöödile ja klaverile
(2024, esiettekanne)

Jānis Petraškevičs (1978)
„Strāvas“ / „Hoovused“ flöödile ja klaverile
(2022, Eesti esiettekanne)

Ülo Krigul (1978)
„streeeeeeeeetch“ bassflöödile, klaverile ja fonogrammile
(2021/2022, Eesti esiettekanne)
Sander Saarmets – helidisain

Pierre Boulez
Sonatiin flöödile ja klaverile (1946)

Pierre Boulez oli 20. sajandi üks olulisemaid suurkujusid, kelle mitmekülgne tegevus heliloojana, dirigendina, kirjamehena ja mitme olulise muusikainstituutsiooni asutajana on oluliselt mõjutanud maailma muusikapilti. Muusikaajalukku on läinud ta 1950. aastate algul seeriatehnika väljaarendajana serialismiks, milles seeriaks on organiseeritud peale helikõrguste ka rütm, dünaamika, artikulasioon. 1960. aastate keskel alguse saanud hiilgava dirigendikarjääri kõrghetked olid BBC sümfooniaorkestri ja New Yorgi filharmoonikute peadirigendiamet, Bayreuthi Wagneri-pidustuste muusikajuhi töö, kui nimetada vaid mõned. 1970. aastatel Boulezi asutatud elektronmuusikastuudiost IRCAM, mille juht ta oli mitukümmend aastat, kujunes akustika- ja muusikauuringute keskus, kus on paljud, sh ka täna sel kontserdil esindatud heliloojad ja interpreedid käinud end arendamas ja katsetamas. Veel juhtis ta mainekat Darmstadt suvekursust (1955–1967), pidas loenguid Baseli muusikaakadeemias ja Harvardi ülikoolis ning asutas 1976. aastal kiiresti maailmakuulsuse võitnud nüüdismuusikaansambli Ensemble Intercontemporain. Kõige selle tipuks oli Boulez ka viljakas muusikapublitsist ja teoreetik, kes avaldas sadu artikleid ja mitu raamatut.

Pierre Boulezi varase loomingu mõjutajad olid suuresti tema õpetajad Pariisi konservatooriumis Olivier Messiaen ja René Leibowitz, aga suunda andis ka huvi matemaatika vastu. Boulez väljendas oma loominguga väga selgelt atonaalsuse vajadust ning rakendas varastes teostes Schönbergi dodekafooniotehnikat. „Muusik, kes pole tundnud ... dodekafoonilise keele vajalikkust, on kasutu,“ on ta 1952. aastal oma vaateid selgelt väljendanud. Täna sel kontserdil kuulete 20-aastase helilooja esimesi avaldatud teoseid, mõlemad loodud tudengina Pariisi konservatooriumis õpingute aja. Klaveritsükkel „**Notations**“ valmis 1945. aastal. 12 palast koosneva tsükli iga osa on 12 takti pikkune ning põhineb ühel muusikalisel ideel. Kõrge heliloojana tegi ta tsüklist ka orkestriseade. Aasta hiljem valminud **sonatiin flöödile ja klaverile** on keerukas oma järskude registrivahetuste ja dünaamikamuutustega, keerukate rütmide, sagedaste meetrumimuutuste ning tormaka tempoga, mis on esitajatele tehniline väljakutse. Selle esiettekanne toimus privaatse kontserdil Brüsselis 1947. aastal. Vastuvõtt oli jahe, millest võib järeldada, miks avalik esiettekanne nii kaua viibis: paranda-

tud kujul kõlas teos alles 1956. aasta juulis Darmstadtis. Sonatiini eeskujuks on olnud Schönbergi „Kammersymphonie“ *op.* 9. Nii nagu Schönbergi teoski, on ka sonatiin üheosaline, jaotudes erinevateks lõikudeks. Boulezi sonatiinis eristuvad pärast sissejuhatust ja enne koodat neli eriilmelist lõiku (I Rapide, II Très modéré presque lent, III Scherzando, IV Tempo rapide), mis mõjuvad kui sonaadi eri osad.

Helena Tulve muusika keskmes on lakkamatu muutumine ja sellega seotud protsessid ajas ja ruumis, energia transformeerumine. Tema muusika kasvab välja lihtsatest algimpulssidest, olles mõjutatud looduslikest mustritest, orgaanilisusest ja eluenergia ühtsusest, mis haarab endasse keerukuse ja vastuolud, erinevad olekud, vormid ja liikumised. Ükski heli pole Tulve muusikas välistatud ja võib selles leida oma koha ja aja. Teda huvitab aegruumi sügavuse tunnetamine ja tabamine. Helena Tulve: „Muusika kirjutamine on mulle alati kohtumine tundmatuga. Loovus ei ole minu jaoks mitte millegi tegemine, mida ma juba tunnen, vaid avastusreis tundmatusse. /- - -/ Püüan liikuda suunas, kus muusika on üha enam seotud kogu maailmaga, kogu elu ja mõtlemisega. Muusikal on omaenda reeglid, aga nende reeglite taga peituvad universaalsed ideed.“

Helena Tulve õppis kompositsiooni Alo Põldmäe juures Tallinna Muusikakeskkoolis ning 1989–1992 Eesti Muusikaakadeemias, olles Erkki-Sven Tüüri seni ainus õpilane. Seejärel jätkas ta kompositsiooniõpinguid Pariisi Kõrgemas Konservatooriumis Jacques Charpentier´ juures, mille lõpetas 1994. aastal Premier Prix´ga. 1993–1996 täiendas ta end samas ka gregooriuse laulu ja traditsioonilise muusika alal. Erinevad suulised muusikatraditsioonid on jätkuvalt tema huviorbiidis. Ta on osalenud György Ligeti ja Marco Stroppa suvekursustel (1990) ning IRCAMi elektronmuusika kursustel Pariisis (2001). Aastast 2000 on Helena Tulve Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kompositsiooniõppejõud (alates 2011 professor, 2012–2016 prorektor), alates 2015. aastast Eesti muusika päevade kunstiline juht.

Teos „**Feathers Falling**“ sooloflöödile on inspireeritud Ameerika kirjaniku ja luuletaja Mary Oliveri tekstist „Valgesilmad“ („White-Eyes“), mis otsetõlkes (ja luulelise vorminguta) kõlab nii:

„Talvel lauldakse puude latvades, kus valgete silmadega tuulelind okste vabel tõukleb ja nügib. Nagu igaüks meist, tabaks ta uinuda, kuid on rabutu – tal on möte ja see rullub aeglaselt tema tiibade alt välja, niikaua, kuni ta on ärkvel. Tema suures ümaras muusikas on kestmiseks siiski liiga palju bingebõku. Nii saab see läbi. Männivõras punub ta oma pesa, olles teinud kõik, mis võimalik. Ma ei tea selle linnu nime, näen kujutluses vaid tema sädelevat nokka surutuna valgesse tiiba, samal ajal kui pilved – põhjapoolt kohale kutsutud, leebeks ja vaikseks õpetatud – tibenevad ja hakkavad langema ilmale nagu täbed või mõne kujuteldamatu linnu suled – ta armastab meid, aga praegu ta magab ning on vait, olles muutnud end lumeks.”

Helena Tulve

Liisa Hirsch on vabakutseline helilooja, kelle muusikale on iseloomulik keskendatud tähelepanu helile, mikrotonaalsus, arhitektuurid vormid. Viimase aja loomingus on tema huvi koondunud kuulamise võimaluste avardamisele. Hirsch on kirjutanud orkestrile, erinevatele kammerkoosseisudele ja koorile, samuti loonud filmi- ja teatrimuusikat. Ta on lõpetanud magistrantuuri Haagi kuningliku konservatooriumi Peter Adriaanszi ja Cornelis de Bondti kompositsiooniklassis, õppinud eelnevalt Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias Toivo Tulevi juhendamisel. Praegu on ta EMTA kompositsiooniosakonna külalislektor. Liisa Hirschi muusika on kõlanud mitmetel mainekatel festivalidel, sh „MATA“, Gaudeamus Muziek Week, maailma muusika päevad (ISCM World Music Days), Ostrava uue muusika päevad, Eesti muusika päevad, „Transit“, „Young Euro Classic“, „Next“, „Afekt“, „Acht Brücken“ jpt. Ta on kirjutanud teoseid sellistele kollektiividele, nagu S.E.M. Ensemble, Figura Ensemble, Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Tallinna Kammerorkester, ERSO, Ghost Ensemble, Nordic Affect, Konzert Minimal, ansambel U:, Ostravska Banda, Ostrava New Music Orchestra, Elblagi kammerorkester, Ensemble Musikfabrik jt.

„**Cloud Tones**“ (algversioon vioolale ja klaveriliugudele) koondub helinähtuse ümber, kus klaveri keeli mööda väga aeglaselt liikudes tekivad mikropoliüfoonilised laskuvad ja tõusvad beliliinid. Visuaalselt sarnaneb see ebk enim kujutava kunsti võttele, kus tinti kastetud pintselraakli abil kantakse pikale lõuendile üksainus tõmme. See, kuidas värv kaob või erinevaid liine moodustab, tuleneb paljudest väikestest koosmõjudest (raakli liikumise kiirusest, survest lõuendile jm) ja on alati erinev.

Selle klaveritehnika pubul on iga tõmme samuti kordumatu ning übe „liu“ kestvus tuleneb klaveri sees tekkivast resonantsist, liigutuse tempost ja keelte pikkusest („liug“ lõpeb siis, kui raakel jõuab keelte lõppu, muusikud reageerivad vastavalt sellele).

Teine muusik subestub nende belide ja liinidega mitmel moel, nendega sulandudes (liikudes läbedastest sagedustest kaugemate registrite poole), belisid võimendades (luues võnkeid, mis tekivad kabe läbestikuse sageduse korreleerumisel – beatings) ja neid pikendades (kaugenevast glissando’st ja paigalseisvast helist tekkivad harmooniad) ning tehes intuiitseid otsuseid (kõlavärvi, dünaamika, kestvuse osas), olles siiski alati subtes klaverist kostuvaga.

Loo kirjutamisel oli minu jaoks oluline mõelda küsimuste üle, kus lõpeb kirjutatud muusika ja tekib otsene, orgaaniline esitus, kuidas anda muusikule vabadus teha intuiitseid otsuseid ja olla samas täpne, ilma et muusiku taju oleks hõivatud nootide lugemise või partii esitamisega.

Ebk on see lugu rohkem taime moodi, millele püüdsin luua võimalikult head kasvutingimused ning anda talle vabaduse ise kasvada. Sellepärast on selle loo keskseks kujundiks miski, mis on igas hetkes muutumises. Ometi ei ole see improvisatsioon, vaid liikumine teistsuguses muusikalises tunnetuses, kus vaikusel ei ole taktimõõtu või nootidel rütmi, on vaid hetke ja teineteise kuulamine ning kogu terviku tajumine.

Liisa Hirsch

Ville Aslak Raasakka on soome helilooja, kes on keskendunud ökoloogiale. Ta kasutab oma teostes välisalvestusi Soome söeakajaamade, Pennsylvania söekaevandustest, Briti naftapuurtornidest, pakkematerjalidest, pestitsiididest, metsaraietest Soomes ja Läänemere põhjast. Ta on heliloomingu õppejõud Sibelius Akadeemias (Helsingi Kunstide Ülikoolis), kus ta kompositsioonieriala doktoriõpingute raames uurib ökoloogilisi praktikaid. Tema praegune fookus on kivisöe, nafta ja puidu moodustamisel, kaevandamisel, energiakasutusel, toodete kasutamisel ja hajutamisel.

Raasakka õppis Veli-Matti Puumala juures Sibelius Akadeemias ja eraviisiliselt Georges Aperghise juures Pariisis. Ta täiendas end meistrkursustel Helmut Lachenmanni, Hans Abrahamseni ja Georg Friedrich Haasi juures ning õppis elektroonilist muusikat IRCAMi suvekursustel. 2019. aastal sai tema orkestriteos rahvusvahelisel heliloojate rostrumil soovitatud teoste hulka. Raasakka teoseid on esitanud teiste seas Klangforum Wien, Müncheni nüüdismuusikaansambel der/gelbe/klang, New Yorgis tegutsev ansambel Mise-ne ja Chicago ansambel Dal Niente ning neid on ette kantud festivalidel, nagu Eclat (Stuttgart), Archipel (Genf) ja Festival de Royaumont (Prantsusmaa). Tema muusika avaldamisõigused on kirjastusel Universal Edition. Alates 2019. aastast korraldab ta Helsingi muusikakeskuses kontserdisarja „Klang Helsinki“, mis on pühendatud pärast 2000. aastat loodud muusikale.

Lühike teos „A Hand as Light as if Holding a Leaf“ on kirjutatud mõeldes jalutuskäigule koos kabeksaastase pojaga, kelle üliväiksest käest kinni hoides sai koos teekonda jagatud.

Ville Raasakka

Jānis Petraškevičs loomingu keskendub suuresti instrumentaalsele mõtlemisele, tema teoste nimekirjas on valdavalt orkestri- ja instrumentaalkammerteosed. Helilooja on oma muusika kohta öelnud nii: „Üldisemalt öeldes on muusika minu jaoks ennekõike nii pikendatud hetke tihedus kui ka potentsiaal, mida selline hetk kannab uue hetke kujunemiseks. Mõtisklen helitekstuuri sisemuse üle – iga raku peale, kuulates võimalikult tähelepanelikult nende hoogu. Kas on võimalik, et muusika kõlab kuulaja silme ees sünnina? Selline muusikaline protsess hõlmab iga pisidetaliide – harmoonilise nihke, tämbriüansi, konkreetse artikulatsiooni – hoolikat kontrolli.“

Helilooja on väljendanud oma loomingu ühe mõjutajana ka kogelemist: „Mul on tunne, et kogelemine mõjutab oluliselt seda, kuidas ma muusikas ajaga ümber käin. Võib-olla on just minu kogelemine ajendanud mind otsima helimaterjalide sujuvust ja seotust. Ometi ei ole saavutatud muusikaline voog kunagi lihtne: nii nagu minu kõnegi, ei ole see takistuste ja sisemiste hõõrdumisteta.“

Jānis Petraškevičs õppis kompositsiooni Jāzeps Vītolsi nimelises Läti Muusikaakadeemias (1996–2003) Pēteris Plakidise juhendamisel, jätkas õpinguid Sven-David Sandströmi juures Rootsi Kuninglikus Muusikakolledžis Stockholmis (1998–99) ja kraadiõpinguid Ole Lützow-Holmi juures Göteborgi Ülikoolis (2004–07). 2014. aastal kaitses ta doktorikraadi muusikateaduses Jāzeps Vītolsi muusikaakadeemias (juhendaja prof Jelena Lebedeva) spetsiifilise mitmemõõtmelisuse mõiste kohta Stockhauseni, Boulezi, Ferneyhough', Carteri ja Ligeti muusikas. Ta on osalenud 4. rahvusvahelisel uute teoste akadeemias Schwaz/Tyrolis, Darmstadtis, Royaumontis jm teiste seas Boguslaw Schaefferi, Brian Ferneyhough', Fausto Romitelli, Luca Francesconi, Chaya Czernowini, Steven Kazuo Takasugi ja Richard Barretti juhendamisel. Tema muusikat on esitatud Austrias, Belgias, Kanadas, Prantsusmaal, Saksamaal, Itaalias, Jaapanis, Lätis, Leedus, Hollandis, Poolas, Rootsis, Šveitsis ja Ühendkuningriigis festivalidel, nagu Veneetsia biennaal (2008), ISCMi maailma muusika päevad (2008), „Varssavi sügis“ (2013), „Archipel“ (2015), Ultraschall Berlin (2015), Donaueschingeni muusikapäevad (2018) jpt. Temalt on tellinud teoseid Ensemble Intercontemporain,

Ensemble Modern, Wigmore Hall, SWRi sümfooniaorkester ning ta on teinud koostööd veel paljude kollektiividega üle maailma. Petraškevičs on alates 2011. aastast andnud loenguid nüüdismuusikast Jāzeps Vītolsi Läti muusikaakadeemias ning on ka heliloomingu õppejõud.

Teoses „Strāvas“ kutsutakse kuulajat viibima ruumis, mis on teatud kindlast heliväljast ja selle teisendustest. Kuulda on motive ja laiendatud käike, mis tungivalt korduvad, aga ka õbulisi, ärevalt neurootilisi kujundeid, mis kiiresti mööda vilksavad. „Strāvas“ on pühendatud Monika Mattiesenile ja Michael Wendebergile.

Jānis Petraškevičs

Ülo Kriguli muusika on dünaamiline ja peidab endas erinevaid stiiliallikaid. Tema helikeeles ühinevad postminimalistlik rütmienergia, sonoristlik tämbrimäng ja džässiintonatsioonid. Kriguli uusimas loomingus on süvenemas konstruktiivne mõtteviis – helilooja huviks on „vaadelda akorde ja nendevahelisi suhteid kui geometrilisi kujundeid või graafilisi projektsioone“.

Aastail 1997–2003 õppis Krigul Eesti Muusikaakadeemias kompositsiooni Raimo Kangro, René Eespere ja Tõnu Kõrvitsa juhendusel, 2004/2005 täiendas ennast Viini Muusika ja Kaunite Kunstide Ülikoolis professor Detlev Müller-Siemensi juures. 2006. aastal lõpetas ta magistrikraadiga Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia (juhendaja Tõnu Kõrvits).

Ülo Krigul on aktiivne muusikaorganisaator. 1995–1999 kuulus ta festivali Jazzkaar korraldustoimkonda, 1999. aastal asutas ta koos Timo Steineriga Eesti Muusikaakadeemia sügisfestivali ning oli 2001 ja 2002 selle kunstiline juht. Aastail 2000–2004 oli ta Eesti muusika päevade produtsent, aastatel 2005–2014 festivali üks kunstilisi juhte. Alates 1993. aastast on Krigul olnud tegev ka mitmes džäss- ja rokkansambelis klahvpillimängija ja arranžeerijana.

Ülo Kriguli loomingut on ette kantud nii mitmel Eesti muusikafestivalil kui ka Saksamaal, Austrias, Tšehhis, Lätis, Ukrainas jm. Aastal 2019 oli Krigul resideeriv helilooja Eesti Filharmoonia Kammerkoori juures.

Eesti Muusika Infokeskus

On olnud aegu (muusika)ajaloos, kus arenguhüpped tehnoloogias on laiendanud loominguliste väljendusvahendite võimalusi. Nagu mikro- või teleskoobi abil on võimalik nähtavale tuua kas siis väga väikesed või väga kauged objektid ja neid analüüsida, on meil tehnika abil ka helis võimalik jõuda läbemale sellele, kuhu palja kõrvaga muidu ei ulatu. Mikro- ja telefon teenivad sarnast eesmärki kuulmismeele juures.

Übel või teisel moel on tegemist muidugi moonutusega. Inimese püüdega näha kaugemale üle oma ääre, silmapiiri taba. Või siis sügavale silma sisse, võrkkestast läbi. Silmamoondus saab nähtavaks eelkõige objektide muut(u)-

mise tõttu ruumis. Heli – eriti muusikalise heli – übeks põhiomaduseks on jällegi tema ajaline mõõde. Asetades „luubi“ mõne helitüki kohale, saame teha sääsest elevandi.

Juba mõnda aega on arvutiprotsessorite võimekus seal maal, et meil on võimalik heli erinevaid omadusi manipuleerida kõlakvaliteedile lõivu maks-mata. Seal bulgas muuta heli pikkust, saades seeläbi teistsuguse täbelepane-likkusega jälgida tema muutumise protsessi ajas.

„streeeeeeeetch“ – nagu teose pealkirja kirjaväisistki järeldada võib – põhineb venitusel, übe salvestatud heli umbes 10-kordsel väljavenitusel. Loominguprotsessis juhtub vabel, et materjali algallikas või esialgne vorm kaotab oma algse mõtte ja mõõtme. Nii saab ka siin übest lühikesest jubus-likust belibetkest 10-minutilise teose ajaliskulgu määratlev struktuur. Sellega on vorm justkui ette antud ja jääb üle vaid valida, millised osad sellest rohkem välja valgustada, millised tabaplaanile jätta. Instrumendid ongi siin monteeritud salvestatud heli külge, järgides ja võimendades seal toimuvaid protsesse vastavalt nende mängulaadile ja -tehnikale.

Ülo Krigul

Monika Mattiesen on heliloojana keskendunud elektroakustiliste kõlamaailmade loomisele ja flöödimängijana kaasaegse muusika interpreteerimisele. Mattiesen õppis flööti Tallinna Muusikakesk-koolis Elmar Peäske klassis ja Tallinna Riiklikus Konservatooriumis Jaan Öuna juhendamisel. Magistrikraadi omandas ta Läti muusikaakadeemias Vilnis Strautiņši käe all. Ta on täiendanud end flöödi alal Rootsi Kuninglikus Muusikaakadeemias profes-sor Lennart Ehrenloodi juures. 1992–1997 töötas ta ERSOs. Alates 1998. aastast on ta tegutsenud vabakutselise flöödimängi-jana, keskendudes eelkõige kaasaegsele muusikale. 2004. aastal resideeris ta IRCAMis, valmistades ette mitmete seal komponeeri-tud helitööde ettekandeid. Monika Mattiesen on esinenud palju-des Euroopa riikides, samuti USA-s ja Kolumbias, mänginud solis-tina selliste kollektiivide ees, nagu ERSO, Eesti Festivaliorkester, Ensemble Resonanz, Athelas Sinfonietta, ensemble mosaik (Ber-liin), Vocalsolisten Stuttgart, Klangforum Wien, Tallinna Kam-merorkester, Vanemuise sümfooniaorkester, Vantaa sümfoonia-orkester, Pärnu Linnaorkester, NYUD Ensemble, kammer-orkester Kyiv Soloists, dirigentideks Risto Joost, Erki Pehk, Paavo Järvi, Tõnu Kaljuste, Enno Poppe jt. Ta on toonud esiettekan-dele Toivo Tulevi, Jüri Reinvere, Jānis Petraskevichi, Chikako Morishita, Oxana Omelchuki, Tõnu Kõrvitsa, Helena Tulve, Mart Siimeri jpt teoseid. Mattiesen on toonud maailmaesiettekandele ja plaadistanud 18 temale komponeeritud flöödikontserti. Järgmistel hooaegadel ootavad ees Märt-Matis Lille ja Jüri Reinvere uute flöödikontsertide esiettekanded. 2005. aastal alustas ta komposit-siooni doktorantuuri Toivo Tulevi ja Helena Tulve juhendamisel. Ta on osalenud korduvalt helilooja ja flöödimängijana IRCAMi/Acanthes'i meistrkursusel, Darmstadtis suvekursustel ja Grazi Impuls-akadeemias. 2015/2016. õppeaastal õpetas ta Tartu ülikoo-lis külalisprofessorina kaasaegse muusika ajalugu. Tema teoseid on esitanud ansambel Musikfabrik, Donatienne Michel Dancac, Sarah Saviet, Iris Oja, Leonora Palu, Tallinna Kammerorkester,

Athelas Sinfonietta (Kopenhaagen), Eesti Filharmoonia Kammerkoori meeskvartett, Valgevene Raadio ja Televisiooni sümfooniaorkester jpt. Alates 2005. aastast on ta rahvusvahelise nüüdismuusika festivali „AFEKT“ kunstiline juht. Mattiesen pälvis 2008. aastal Eesti Kultuurkapitali auhinna ooperi „DMeeter“ eest, 2014/2015. aastal oli ta Eesti Kultuurkapitali „Ela ja sära“ stipendiaat.

Michael Wendeborg on dirigent ja pianist, kellele sobib ühtviisi hästi nii klassikaline repertuaar kui uus muusika. 2020–2022 oli ta Saksamaal Halle ooperimaja peadirigent, olles seal 2016. aastast töötanud esimese kapellmeistrina. Viimati esietendusid seal tema dirigeerimisel nt Britteni „Suveöö unenägu“, Wagneri „Tristan ja Isolde“ ning Paderewski „Manru“. Michael Wendeborg on dirigeerinud tuntud orkestreid ja ansambleid, sh Staatskapelle Berlin, WDRi sümfooniaorkester, Junge Deutsche Philharmonie, Sloveenia Ljubljana filharmooniaorkester, Klangforum Wien, Ensemble Modern, Remix Ensemble (Porto), Ensemble Intercontemporain, Birmingham Contemporary Music Group, ERSO ja Basel Sinfonietta. Ta on esinenud külalisena Luzerni ja Bregenzi festivalil, Müncheni ja Veneetsia biennaalil, Stuttgardi festivalil „ECLAT“, Berliini festivalil „Ultraschall“ ja Schwazi „Klangspuren“, samuti „Wien Modernil“. Ta on juhatanud Bonni Beethoveni festivalil SWRi sümfooniaorkestrit, Ensemble Moderni ja Mahleri kammerorkestrit ning Kölnis festivalil „Acht Brücken“ Berliini Raadio sümfooniaorkestrit. Aastatel 2011–2018 oli ta Genfi Ensemble Contrechamps' muusikajuht. Hooajal 2022/2023 astus Michael Wendeborg esimest korda üles Frankfurdi ooperis, kus ta juhatas Vito Žuraj ooperi „Blühen“ maailmaesiettekannet ning Ensemble Moderni sama helilooja autorikontserti. Tema ooperirepertuaar ulatub Händeli „Orlandost“ Mozarti, Beethoveni, Donizetti, Verdi, Bizet', Puccini, Straussi ja Britteni

teosteni ning sisaldab mitmeid maailmaesiettekandeid. Berliini riigiooperis on ta juhatanud Mozarti „Võlulööti“ ja Aribert Reimanni ooperit „Gespenstersonate“, Halles on tulnud tema juhatusel ettekandele Beethoveni „Fidelio“, Verdi „Aida“, Puccini „Tosca“, Mozarti „Don Giovanni“ ja Straussi „Ariadne Naxoselt“; käesoleval hooajal järgneb neile Mozarti „Teatridirektori“ uue versiooni uuslavastus. Pianistina on Michael Wendeborg võitnud mitmeid riiklikke ja rahvusvahelisi konkursse ning esinenud solistina tuntud festivalidel ja mainekate orkestritega selliste dirigentide käe all nagu Jonathan Nott, Marek Janowski ja Daniel Barenboim. Aastatel 2000–2005 oli ta Ensemble Intercontemporaini liige ning tegi tihedat koostööd György Kurtagi ja Pierre Bouleziga. Ta on toonud ettekandele kõik Boulezi klaveriteosed ning 2021. aastal ilmus nimetatud helilooja kõigi sonaatidega CD-kogumik (bastille musique). Michael Wendeborg on õppinud klaverit Markus Stange'i, Bernd Glemseri ja Benedetto Lupo juures ning dirigeerimist Toshiyuki Kamioka juhendamisel. Pärast kõrgkooli lõpetamist töötas Michael Wendeborg Mannheimi rahvusteatris, Luzerni teatris ja Berliini riigiooperis, kus ta assisteeris Daniel Barenboimi ja selliseid külalisdirigente nagu Pierre Boulez ja Sir Simon Rattle.

Arvo Pärdi Keskus on helilooja Arvo Pärdi isikuarhiiv ning info- ja muusikakeskus. Selle asutasid 2010. aastal helilooja ja tema perekond sooviga luua võimalused Arvo Pärdi loomingulise pärandi säilitamiseks ja mõtestamiseks tema emakeelses keskkonnas, Eestis.

Keskuse süda on arhiiv, mis sisaldab helilooja loominguga seotud infot ja dokumente nii füüsilisel kui ka digitaalsel kujul. Kõige väärtuslikum vara arhiivis on Arvo Pärdi käsikirjad: teoste visandid, partituurid ja päeviku vormis noodivihikud. Mitmekesise arhiivimaterjali hulka kuuluvad veel tuhanded fotod, salvestised erinevatel helikandjatel, kirjavahetus, filmid ning teised helilooja elu, loomingut ja selle retseptiooni puudutavad säilikud. Arhiivimaterjalidega saavad huvilised tutvuda andmebaasi APIS (Arvo Pärdi Infosüsteem) vahendusel meie raamatukogus.

Arvo Pärdi Keskuse tegevuse teljeks on mõistagi muusika ning seepärast oleme loonud võimalusi kuulata muusikat kõikjal majas. Siin asub ka 150-kohaline metsavaatega saal kontsertideks ja salvestusteks. Keskuses toimuvad loengud, vestlusõhtud ja haridusprogrammid ei piirdu Arvo Pärdi loominguga, vaid haaravad laiemat kultuuri ja mõtteloo konteksti.

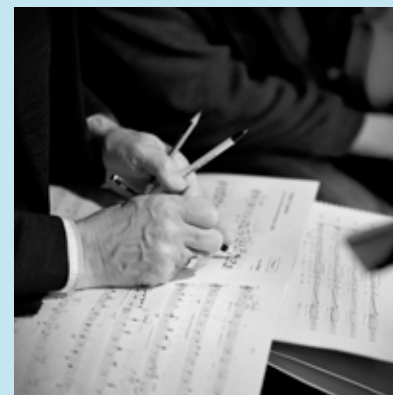
Meie maja on koduks ka kaminaga raamatukogule, mille tuuma moodustavad Arvo ja Nora Pärdi isiklikud, peamiselt teoloogilise sisuga raamatud. Peale selle leiab raamatukogust Arvo Pärdi teoste trükipartituure, valiku muusikaalast teaduskirjandust ning audio- ja videosalvestisi.

Arvo Pärdi Keskus on avatud kohtumispaik muusikasõpradele, interpretidele ja teadlastele – kõigile, kes tunnevad huvi tema loominguga ja sellega seotud teemade vastu.

Kava koostas Kai Kutman,
kujundas Mart Kivisild

Tule sõbraks!

Arvo Pärdi Keskuse tegevuses on väga oluline meie lahkete toetajate, koostööpartnerite ja vabatahtlike abi, kes soovivad panustada Arvo Pärdi pärandi ja sõnumi hoidmisse ning toetada keskuse tegevust nii arhiivi arendamisel kui ka kontsertide ja teiste sündmuste korraldamisel. Kõiki toetajaid koondab 2017. aastal loodud **Arvo Pärdi Sõprade Selts**. Sõprade seltsi liikmetel on võimalik külastada tasuta keskuse korraldatud sündmusi, samuti jagab keskus seltsi liikmetele infot mujal maailmas toimuvate Arvo Pärdi muusika kõrgetasemeliste esituste kohta. Kord aastas toimub seltsi liikmete kokkusaamine ühel erilisel Pärdi loomingule pühendatud muusikasündmusel. Seltsi liikmeks on võimalik saada alates 150 € suurusest annetusest. Lisainfo kodulehe rubriigist „Tule sõbraks“.

Arvo Pärdi Keskust toetavad:

KULTUURIMINISTEERIUM

ESTONIA

ECM

laspa

estelon

CÖBALT

Järgmised sündmused Arvo Pärdi Keskuses:

Öölikooli loeng

L 23.03.2024 kl 15

KIRJAOSKUS
Viivi Luik

Übeskuulamine

L 06.04.2024 kl 16

KANON POKAJANEN
Hele-Mai Poobus

Loeng

L 13.04.2024 kl 15

MEELEHEITEKURISTIK
JÄ TASSIKE TEED:
püha Sofroni ja vaimuliku
elu poolused
Peter Bouteneff (USA)